

Zondag 22 maart 2020

Huidvraat - Leviticus 13

1. Houd afstand

Houd afstand. Probeer sociale contacten te vermijden. Vanmorgen zitten we hier in de kerk met een klein groepje, ik hoop dat er meer broers en zussen meeluisteren...

Houd afstand, binnen een week doen we niet anders. Tafeltjes gaan uit elkaar, je klasgenoten zie je alleen online.

Sommigen zijn inmiddels zo ver op afstand gekomen dat je niet meer naar ze toe mag. Je moeder, je vrouw, je vader... Verzorgingstehuizen hebben de poorten gesloten. Alleen wanneer iemand op sterven ligt mag er nog iemand heen. Hoe kunnen we als kerk om de stervenden heen staan, zoals de kerkorde voorschrijft?

Wat erg als je niet bij de begrafenis van je man of vrouw kunt zijn! Of je bent niet welkom omdat je niet tot de directe verwanten behoort. Terwijl je als vriend beter contact had dan een familielid. We hebben net voor elkaar en voor de samenleving gebeden.

*

Het is bizar wat zo'n virus met ons kan doen. We zijn het niet gewend, de wereld wordt op z'n kop gezet. Hoe houd je afstand? Maar blijf je wel verbonden?

Want dat is er ook. Er wordt veel gebeld, er worden kaartjes gestuurd. We leven met elkaar mee. In de maatschappij zijn mooie initiatieven. We zijn op zoek naar het overbruggen van de afstand.

En dat is ook waar het vanmorgen over gaat. Eigenlijk is het het thema van Leviticus. Het gaat over afstand en nabijheid. En dan allereerst in de relatie met de levende God. Hoe kunnen we als zondige mensen in zijn aanwezigheid komen? Hoe wil hij bij ons wonen? Hoe komt God dichtbij? Hoe kom jij dicht bij de HEER?

Als je denkt aan degenen die nu geïsoleerd zijn, dan verlang je ernaar dat God de duisternis met zijn licht doorbreekt. Dat hij 'nabij' is. Dat hij wel aanwezig is op plaatsen waar het donker is. Waar mensen alleen zijn. Hoe dichtbij komt God wanneer mensen vastlopen in hun eigen gedachten, of de weg kwijt raken door hun zonde?

*

Je wilt dat ieder net zo geneest en gereinigd wordt als de man toen door Jezus. Dat het niet alleen een begin was van Gods nieuwe wereld, maar dat koninkrijk er al helemaal zou zijn. We leven ook nog in afwachting van de wereld die komt.

Maar intussen gloort er hoop aan de horizon. En daarom kijken we naar wat er gebeurt. Hoe we God in de tekst van vanmorgen leren kennen.

En dan zien we dat Jezus iets doet wat geen priester kon. Jezus is meer dan Mozes. Hij gaat niet hard oppositie voeren tegen de priesters. Hij gaat niet om meer stemmen te krijgen de leiders van het land afvallen in hun beleid. Nee, hij stuurt de man naar de priester. Die moeten hem checken. Kijken of hij genezen is. Maar intussen heeft hij de man wel van zijn huidvraat genezen.

En daarmee haalt hij deze man uit zijn isolement. Als je onrein was dan moest je afstand houden. En voor iemand met huidvraat betekende dat: buiten de gemeenschap leven.

2. Onrein, onrein!

Dat woord huidvraat is een woord dat speciaal bedacht is voor de NBV. Inmiddels in het Nederlands Bijbelgenootschap met een revisie, dus met een verbetering van die vertaling. Het idee is nu om in Matteus 8 er wat meer woorden aan te geven. En te spreken over iemand die ‘door een huidziekte onrein was.’¹

Daarmee ligt de focus niet op de ziekte zelf en hoe erg dat was, maar vooral op de sociale gevolgen die het had. Of nog belangrijker: wat het betekende voor de cultus, de dienst aan God.

Het was geen zonde om huidvraat te hebben, daar kon je niets aan doen. Net zo goed als het niet vies of verkeerd was om ongesteld te zijn. Maar in zo’n ziekte, in het verliezen van bloed, of het eten van vleeseters zat iets symbolisch. Het doet denken aan de wereld die haaks staat op Gods bedoeling.

Daar waren de priesters ook voor. Niet om als een arts op te treden, maar wel om te kunnen bepalen: is iemand rein of onrein. (Leviticus 10,10).

Lezen Leviticus 13: 1-3

Blijkbaar was het nog niet eens zo eenvoudig om vast te stellen of het huidvraat was. We zien het nu met Corona, maar net zo goed met meer ziekten: wat doet het precies? Wat zijn de symptomen?

---

¹ <https://www.bijbelgenootschap.nl/huidvraat-vertaaltvondst-of-jeukwoord/>

En dan blijken er ook nog eens verschillende typen van huidvraat te zijn. Niet omdat het met muteert, maar omdat het een verzamelnaam is van verschillende aandoeningen.

In vroegere vertaling werd van melaatsheid of lepra gesproken, maar dat klopt niet. Er worden verschillende verschijnselen in Leviticus 13 genoemd die daar niet bij passen. Denk eerder aan psoriasis, schimmelinfecties en vormen van eczeem. Huidvraat blijkt ook iets te zijn dat in stof kan zitten, lees heel hoofdstuk 13 maar eens een keer.

De priester moest vaststellen wanneer er sprake was van huidvraat en niet. En dan volgen er verschillende typen:

Lezen Leviticus 13: 4-17

Het kon dus zijn dat er sprake was van een lichte, witte plek niet diep in de huid (4). Was dat nu wel of niet huidvraat? Zoals jij misschien wel een paar hebt nagedacht afgelopen week: ben ik nu wel of niet verkouden? Ik snuit af en toe mijn neus, maar kan ik nu wel of niet naar die ontmoeting? Of boodschappen doen?

Soms is het niet helemaal duidelijk. En dan word je in quarantaine gezet. Hier in Leviticus gebeurde dat dus wanneer het onzeker was of iemand de gevreesde huidziekte had. Zeven dagen lang werd je afgezonderd. Misschien in een aparte tent of buiten het kamp. En dan na 7 dagen werd je opnieuw geïnspecteerd door de priester.

Het kon ook zijn dat het meteen duidelijk was dat er sprake was van huidvraat. Dan was een periode van isolatie niet nodig. Dan kwam je buiten de groep te staan. En dat was heftig!

Lezen Leviticus 13:45-46

De gevolgen waren heel ingrijpend. Het is al verschrikkelijk om van een dokter te horen dat je een ernstige ziekte heb, maar wat moet dit hebben betekend voor degenen die huidvraat bleken te hebben? Je moest je kleren scheuren, je haar los laten hangen en ‘Onrein, onrein!’ roepen.

Intussen had je een soort ‘mondkapje’ op, want je moest je baard en snor bedekken. Je moest buiten het kamp gaan wonen. Misschien heb je de beelden wel voor je uit de filmklassieker Ben Hur. Dat de mensen met huidvraat in aparte groepen moesten wonen, ver weg van de gewone gemeenschap. Maar vandaag de dag kunnen we er opeens ook vanuit het nu een voorstelling bij maken.

*

Waarom was dat? Misschien voelt het wel heel oneerlijk. Worden de

meest kwetsbaren hier nu erbuiten gezet? Is er bij God niet juist veel ruimte voor degenen die ziek zijn? Daarvoor is Jezus toch gekomen?

Het is inderdaad een uitdaging om eerst te begrijpen waarom God het op deze manier in Leviticus zegt. Het zal wel te maken hebben met het besmettingsgevaar, op deze manier moest de rest beschermd worden. Maar waarschijnlijk zit er ook iets symbolisch in die huidvraat. Het doet denken aan de dood.

In Numeri 12 staat beschreven hoe Mirjam door de HEER wordt gestraft met huidvraat en Aaron dan zegt: “*Laat Mirjam niet als een doodgeboren kind blijven, waarvan het lichaam al half vergaan is als het uit de moederschoot komt!*” (12,12).

Dat klinkt heftig! Een lichaam dat al vergaan is, terwijl je nog leeft. Had je huidvraat, dan was je als een dode... Dan hoefde je niet meer in quarantaine, maar was je niet meer welkom om mee te doen in de eredienst...

[Zingen Psalm 31: 7-9]

3. Weg met de dood

Huidvraat doet denken aan de dood. En voor de dood is er geen plaats bij God. Daarmee zeg ik niet dat het hem koud laat, sterker nog: zijn Zoon Jezus sterft letterlijk om de dood te overwinnen! Maar zoals dat ook met zonde is: in God is er geen spoor van duisternis. Geen zonde, geen ziekte, geen dood.

Ziekte tast het leven aan. Sommigen van ons zijn chronisch ziek en staan voor hun gevoel buiten de gemeenschap. Je kunt minder meedoen aan activiteiten. Degene die gezond is denkt er niet eens over na. Je hebt deel aan het volle leven. Maar als je ziek ben, dan voel je iets van die vijand, de dood.

Wie door huidvraat werd getroffen behoorde al tot het huiveringwekkende gebied van de dood en werd daardoor gescheiden van de sfeer die behoort bij de God van het leven.²

En zeker als het ging om de plaats van aanbidding, de plek van de ontmoetingstent en later de tempel – dan mocht je dat niet binnenbrengen. Het moest voor iedereen helder zijn dat God de HEER van het leven is.

De volken rondom Israel kenden ook wel goden van de dood.³ Maar keer op keer wordt er gewaarschuwd om terughoudend te zijn rondom alles wat met de dood te maken heeft. Je maakt geen contact

² Maarsingh, POT, 112.

³ Goldingay, Exodus en Leviticus voor iedereen, 212.

met de doden, je gelooft ook niet in goden van de dood. Alles rondom God moet juist uitstralen: weg met de dood!

Als het om de dood gaat, dan voelen we angst. Onmacht. We kunnen er grappen over maken, het feest van het leven tot de laatste snik proberen te vieren. Maar de dood is beangstigend, de laatste vijand.

Zeker als het om mensen gaat in je omgeving! Wanneer Mozes ziet hoe Mirjam getroffen is door de huidvraat roept hij luid de HEER aan: “Ik smeeek u, God, genees haar!” (12,13) Wanneer je ziet dat iemand van wie je veel houdt ernstig ziek is, dan krimpt je hart ineen. Dan word je bang. En roep je tot God: genees!

Je voelt de angst want je kind is nu extra kwetsbaar. Heer, help!

Zo komt de man uit Matteus 8 ook naar Jezus toe. Met wanhoop, maar ook met geloof en hoop. Hij had ook op afstand kunnen blijven, maar hij durft dichterbij te komen. Het mocht niet eens. En hij werpt zich voor Jezus neer. “Heer als u wilt, kunt u mij rein maken.” (8,2)

Daarom staan die genezingsverhalen in de bijbel. Als tekenen van Gods nieuwe wereld, van het hemels koninkrijk, maar vooral ook om jou en mij de vraag te stellen: hoe zit het met je vertrouwen? Ga je ook naar de levende God wanneer het spannend wordt? Geloof je dat de HEER je kan helpen?

4. Jezus raak me aan!

Er blijft dus altijd een scherp onderscheid tussen Schepper en schepping, hij is en blijft heilig. Met niets of niemand te vergelijken. Hij is niet de god van de dood.

Maar hij is wel de God van het leven die de strijd is aangegaan met de machten van de dood en duisternis. Het geheim is wel dat hij in Jezus Christus heel dichtbij komt. Hij wil bij ons komen wonen. Niet in een tent, maar door mens te worden en onder ons te wonen vol goedheid en waarheid.

Op welke manier Jezus dan nu aanwezig is op donkere plekken in de wereld vind ik moeilijk te zeggen. En ik denk ook wel eens: gebeurt het wel, waarom lijkt er zo weinig te veranderen?

En toch bid ik, bid jij, net als Mozes en vele anderen om Gods ontferming. Om zijn bevrijding, herstel.

En vooral ook geloof. Dat je er meer van doordrongen worden wat het betekent dat hij onze zonden op zich nam. En onze ziekten droeg (Jesaja 53). Ik moest eraan denken toen ik zag dat op het Christusbeeld in Rio de Janeiro alle vlaggen van de wereld zijn

geprojecteerd waar corona is.

*

We leven in de 40-dagentijd. Een tijd van rust en bezinning. Letterlijk betekent het woord quarantaine ‘40 dagen’. Tijdens de pestepidemie in de 14^e eeuw moesten schepen 40 dagen in de haven stil blijven liggen.⁴ Zo liggen we opeens als schepen stil.

We waren druk in de weer met onze handel, we dachten dat we alles konden doen. Maar opeens lig je voor anker. En ook al kan je je digitaal gelukkig nog aardig redden, het is wel even schakelen.

Het is een tijd van bezinning. Allereerst om te bedenken hoe de weg van Gods Zoon in deze wereld is gegaan. Jezus die op allerlei manier laat zien hoe het echte leven met God eruit ziet, wordt zelf verbannen. Totaal geïsoleerd en verlaten. Buiten de gemeenschap geplaatst... Vanwege die hardnekkige houding van jou en mij om het zonder God te willen doen.

We staan er ook bij stil wat we als mensen doen. Wanneer we aan onszelf zijn uitgeleverd gaat er snel veel kapot. Wat wil het zeggen dat er nu wel weer vissen door rivieren van toeristische hotspots zwemmen? Dat de smog boven sommige steden wegtrekt, de lucht wordt schoner. Omdat we even alles hebben stopgezet. Omdat een virus ons daartoe dwingt?

Ik ga niet zover dat ik zeg: ‘happy corona’ zoals een van mijn facebook-vrienden. Daarvoor zijn er te veel kwetsbare mensen over wie we ons terecht zorgen maken. En wanneer je je onderneming ziet verdampen, je baan verliest, dan is dat vreselijk. Maar ik begrijp die facebookvriend wel als hij zegt: de natuur zorgt nu voor een reset. Als christen zou ik zeggen: de schepping, wij mensen moeten ook momenten komen van rust, van bezinning, van inkeer. Het diepe besef: we mogen en kunnen niet anders dan leven op de adem van Zijn stem. Hij is de God van het leven!

*

Daarom tot slot: verlang net als de man met huidvraat naar heling, herstel, reiniging. Mag God in Jezus zijn handen op je leggen? Je reinigen van alle afstand die er is tussen Hem en ons? Vanwege je angst, je woede, je ongelooft?

‘Als u het wil’ zegt de man met huidvraat nog. Maar natuurlijk wil Jezus dat! Gelukkig maar.

---

4 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Quarantaine>

En al denkt de rest erom heen: dit gaat toch in tegen de adviezen? Dit mag toch niet? Is er wel sprake van voldoende ‘social distance’? Jezus doet iets wat je misschien lang niet hebt ervaren. Hij legt zijn hand op je. Je bent genezen. Je bent rein. Je staat in de ruimte.

Ik was eerst van plan om ook nog iets te zeggen over Leviticus 14. Daarin gaat het over het ritueel om weer in de gemeenschap te komen. En gaat het over 2 vogels, waarbij er een met bloed besprenkeld de vrijheid invliegt. Zodat iedereen kan zien: de huidvraat is weg! Er is een nieuw leven! Lees dat vooral voor jezelf eens door. Het is een prachtig beeld van bevrijding, van wat de God van het leven doet. Want de man uit Matteus 8 hoeft niet meer geïsoleerd te leven.

En dat geldt ook voor jou. Jezus *wil* je bevrijden uit een leven los van Hem. Heer, ik kom tot U. Hoor naar mijn gebed! Leg Uw handen op mij. Raak mij aan.

Amen!

Liturgie Nieuw-Lekkerland & Alblasserdam

Online-dienst

Votum en zegengroet

Zingen Opwekking 136 [**Abba Vader U alleen**']

Tien Woorden

Zingen Psalm 141: 3

Gebed

Kindermoment [**Lezen Matteus 8: 2-4**]

Luisteren 'Jezus overwinnaar' [https://www.youtube.com/watch?v=38VvojI5i3U&list=PLVz6ZKKFNOvtMd7pRa_W1ZtZvZv_q1vvd&index=4&t=0s]

Verkondiging deel 1 [**Lezen Leviticus 13: 1 – 17 & 13: 45 – 46**]

Zingen Psalm 31: 7, 9

Verkondiging deel 2

Zingen Gezang 243 [**Heer ik komt tot U**]

Dankzegging en voorbede

Zingen 'U zij de glorie': 1, 3 [**GK06 – Gezang 99**]

Zegen